

ΒΙΩΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ ΤΗ 1^η ΙΟΥΛΙΟΥ 1878

ΦΥΛΛ. 9.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ.

(συνέχεια)

Ὁ θάνατος τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἔδωκε λαβὴν εἰς τὰς ἐπιδρομικὰς ἐπιθυμίας τοῦ Τερβέλεως, ὅστις προφασιζόμενος ὅτι ἤθελε νὰ ἐδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ φίλου καὶ συμμάχου του, εἰσέβαλεν εἰς τὰς βυζαντινὰς ἐπαρχίας, λάθρος δὲ καὶ ταχύς ὡς ἡ ἀστραπὴ ἐβέδισε κατ' αὐτῆς τῆς πρωτεύουσας· ἀκμάζουσαι δὲ τότε χωραὶ καὶ πόλεις μετεβλήθησαν

εἰς τέφραν καὶ τὸ πᾶν ἤρημώθη μεχρι τοῦ Χρυσοῦ κέρκιος.

Οἱ τῆς βασιλευσσης κάτοικοι δὼς ἀγνοοῦντες τὴν νέαν ταύτην ἐπιδρομὴν ἦσαν ἀμέριμοι, ὅτε ἡ κυρπὸλησις προαστέϊου τινος εἰδοποίησεν αὐτοὺς περὶ τῆς καταστρεπτικῆς τῶν Βουλγάρων κατὰ τῆς πόλεως πορείας. Τινὲς μάλιστα αὐτῶν ἐπὶ τῆς παραλίας ἐώρταζον τοὺς γάμους πλουσίου συμπολίτου τῶν πάντες δ' ἦσαν ἐν εὐθυμίᾳ. Τὰ γαμήλια ἄσματα ἤχουν μακρὰν καὶ ἡ χαρὰ ἐπὶ πάντων τῶν προσώπων ἀντηνακλάτο, ὅτε αἴφνης, ὅπως ἐν ὄρα εὐδίας ἐπι-

πίπτει ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἐσρινῶν ἀνθέων σφοδρὰ καταιγίς, ἐπῆλθον κατ' αὐτῶν οἱ Βούλγαροι καὶ κατασφάξαντες τὸν πρὸ ὀλίγου τοσοῦτον εὐθυμον ἐκείνον χορὸν, διήρπασαν τὰ ἀργυρᾶ καὶ πολυτελή σκευή τῆς βυζαντιακῆς φιλοκαλίας, τοὺς δὲ ἀπολυφθέντας ἀτυχεῖς συνδαίτορας κατεδίωξαν μέχρι τῆς Χρυσῆς Πόρτας τῆς πόλεως. Ἔϊτα γνωρίζοντες ἐκ τῶν προτέρων αὐτῶν ἐπιδρομῶν ὅτι ματαίως θὰ ἐχρονοτρίβουν πρὸ τῆς ἀπορτήτου ἐκείνης πόλεως, ἐτρέπτησαν ἐπὶ τὴν Θράκην, ἣν ἐντελῶς ἐρημώσαντες καὶ κορεσθέντες πλουσίων λαφύρων, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πατρίδα των, ἄγιοιτες σὺν αὐτοῖς πλυθὺν αἰχμαλώτων.

Κατὰ τὸ 718 πρώτην ἤδη φοράν οἱ Βούλγαροι ἐφάνησαν συμβοηθῶντες τοῖς Βυζαντινοῖς· διότι ἐπιτεθέντες κατὰ τοῦ ἐπὶ δεκαμηνίαν πολιορκούντος τὴν βασιλεύουσαν ἀδελφοῦ τοῦ χαλφου τῶν Ἀράβων Μωσλεμᾶ, κατέσφραξαν, ἐὰν πιστεύσωμεν τοὺς χρονολόγους, πλείονας τῶν 22 χιλιάδων τοῦ ὑπὸ τῶν στερήσεων καὶ τῶν νόσων καταβεβλημένου ἐκείνου στρατοῦ τῶν Ἀράβων.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος φοβερὰ συνωμοσία ἐκυφορήθη ἐν τῷ κράτει ὑπὲρ τοῦ ἐκπτώτου αυτοκράτορος Ἀρτεμίου ἢ Ἀναστασίου τοῦ Β', ὅστις διέτριβεν εἰς Θεσσαλονίκην περιβεβλημένος τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Ἐν τῇ συνωμοσίᾳ ταύτῃ ἔλαβον μέρος καὶ ἄλλοι μὲν πολλοὶ, ἰδίως δὲ ὁ πατρικίος Νικήτας ὁ Ξυλινῆτης, ὅστις προσπαθήσας, δι' ἐπιστολῶν καὶ πολυτίμων δώρων πρὸς τὸν Τέρβελιν, νὰ καταπέσῃ αὐτὸν νὰ συμμαχήσῃ μετὰ τοῦ Ἀναστασίου κατὰ τοῦ Λέοντος, ἐπέτυχεν ἐντελῶς τοῦ σκοποῦ του· διότι ὁ Τέρβελις ἐλπίζων μεγάλην ἀνταμοιβὴν ἔδωκε τῷ Ἀναστασίῳ ἀξίολογον ἐπικουρικὸν στρατὸν καὶ οὐχὶ ἀξιοκαταφρόνητον ποσότητα χρυσοῦ. Ἴδου λοιπὸν ὁ πρῶν μονάρχης Ἀναστάσιος ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Βουλγάρων βαδίζων κατὰ τῆς βασιλευσῆς, ἵνα ὑπερασπίσῃ τὴν ὀρθοδοξίαν κατὰ τοῦ εἰκονομάχου Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου καὶ ἐλπίζων ὅτι τῇ συνεργείᾳ τῶν ἐν τῇ πόλει ἰσχυρῶν φίλων του, θὰ τῷ ἠνοιγόντο ταχέως αἱ ἰσχυραὶ τῆς τοῦ Κωνσταντίνου πόλεως πύλαι. Ἀλλὰ δυστυχῶς διὰ τὸν ἐκπτώτον ἐκείνον ἡγεμόνα ὁ αυτοκράτωρ εἰδοποιή-

θεις ὑπὸ Βουλγάρων τιῶν, τὰ περὶ τῆς συνωμοσίας, συνέλαβε τοὺς κυριωτέρους τῶν συνωμοτῶν ἐν οἷς καὶ τὸν Ξυλιντὴν καὶ φόνει μοχλοῦρας πάντα ἀνεῖλεν. Καταστρέψας οὕτως ὁ μεγαλειόβουλος Λέων τοὺς ἐν τῇ πόλει φίλους τοῦ Ἀναστασίου ἠθέλησεν ἤδη νὰ διασπῆσιν τὴν μετὰ τοῦ Τέρβελως συμμαχίαν αὐτοῦ, δι' ἧς καὶ ἀπειλητικωτάτην ἐπιστολὴν πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Βουλγάρων γράψας, τῷ συνίστα ἵνα μὴ εἰς τὰ τοῦ βυζαντικῶς κράτους πράγματα ἀναμιγνύηται, ἀλλῶς ἤθελε κηρύξει κατ' αὐτοῦ πόλεμον ἐξοντώσεως· συγχρόνως δὲ μὴ συνώδευσε τὴν ἐπιστολὴν δι' ἱκανῆς ποσότητος ἀργύρου, ὅστις ἔσχεν ἴσως τὴν δύναμιν νὰ καταπέσῃ τὸν φιλόρπαγα Τέρβελιν, ἵν' ἀποσύρῃ τὰ στρατεύματα του καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἀτυχεστάτον Ἀναστάσιον εἰς τὴν ἐκδίκησιν Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τοῦ 746 οὐδεμία ἐπιδρομὴ τῶν Βουλγάρων εἰς τὰς αυτοκρατορικὰς χώρας ἐγένετο. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ τοῦ Λέοντος Ἰσαύρου υἱὸς καὶ διάδοχος Κωνσταντῖνος ὁ Κοπρώνυμος ἀρηγῆθεις ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν ἐπὶ τῶν φρουρίων, ἅτινα νεωστὶ ἀνῆγειρον, προὐκάλεσε νέαν ἐκκρηξίν πολέμου καὶ οἱ Βούλγαροι γνωρίζοντες πλέον τὴν πρὸς τὸ Βυζάντιον ἀγούσαν, ἔλαβον τὰ ὅπλα καὶ ἐβαδίσαν κατ' αὐτοῦ, καταστρέφοντες διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου τὰς χώρας, δι' ὧν διήρχοντο. Τέλος πλησθέντες λαφύρων, σφάξαντες δὲ καὶ ἀπαγαγόντες εἰς αἰχμαλωσίαν πολλοὺς τῶν κατοίκων τῆς Θράκης ἐπέστρεψαν ἀτιμώρητοι εἰς τὴν πατρίδα των.

Ὁ Τέρβελις εἶχεν ἤδη ἀποθάνει καὶ διάδοχος αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Βουλγαρικῶς θρόνου ἐκάθητο ὁ Κορμέσιος, ὅτε ὁ αυτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Κοπρώνυμος ἐνόμισε κατάλληλον τὴν ἐποχὴν ἵνα ἐκδικηθῇ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἤτιταν καὶ ἐπετέθη κατ' αὐτῶν. Ἀλλ' οἱ Βούλγαροι στήσαντες ἐνέδραν ἐπέπεσαν αἰφνιδίως κατὰ τοῦ αυτοκρατορικοῦ στρατοῦ καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν κατέσφραξαν. Ὁ Κωνσταντῖνος ἰδὼν οὕτω ματαιουμένους τὰς ἐλπίδας του, ἐπέστρεψε πλήρης λύπης εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἀναβάλλων εἰς καλλίτεραν ἐποχὴν ν' ἀναστηλώσῃ τὸ

γόντρον τῶν βυζαντιακῶν αἰετῶν, ὅπερ καὶ ἐπέτυχεν ὡς θελομεν ἰδεῖ ἀμέσως κατωτέρω.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 763 μ. χ. μεγάλη μερίς τῶν Βουλγάρων στασιάσασα ἔρριψε τοῦ βουλγαρικῶς θρόνου τὸν ἀπόγονον τῆς δυναστείας τοῦ Ἀσπαρούχ, Κορμέσιον, ὃν καὶ φονεύσασα, ἀνεβίβασεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν Τέλεστιν ἢ Τέλθριχον κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς, ἄνδρα θρασύν καὶ οἰμοκαρῆ, ὅστις, ἵνα τὰ φιλόρπαγα τῶν ὑψηλῶν του πάθη εὐχαριστήσῃ, ἐπέδραμε τὰς βυζαντιακὰς ἐπαρχίας. Ὁ Κοπρώνυμος εὖρε τέλος τὴν κατάλληλον στιγμήν, ἵνα καταβιάσῃ τὴν ὄρῶν τῶν ἰταμῶν ἐκείνων ἐχθρῶν τῆς αυτοκρατορίας. Προετοιμάσας ὄθεν σῶλον ἐκ 2 χιλιάδων πλοίων ἐν ἐκάστῳ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ἐκτὸς τοῦ πληρώματος καὶ δώδεκα ἵπποι, ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν Εὐξείναιον πόντον, αὐτὸς δὲ, τεθείς ἐπὶ κεφαλῆς ἰσχυροῦ στρατοῦ, ἐξέστράτευσε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουνίου 763 π. χ. καὶ ἐστρατοπέδευσεν εἰς τὴν περὶ τὴν Ἀγγιχλον πεδιᾶδα. Ὁ Τέλθριχος πληροφορηθεὶς περὶ τῆς μεγάλης ταύτης ἐκστρατείας συνήθροισεν ἐν πᾶσιν σπουδῇ τὰς συμμάχους αὐτῷ ὁδοῦ καὶ συμπληρώσας οὕτω στρατὸν ἐξ 20 χιλιάδων ἀνδρῶν ἐτόλμησε νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τοῦ αυτοκράτορος. Ἦδη ἡ μάχη ἄρχεται καὶ διαρκεῖ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, οἱ τοῦ πολιτισμοῦ στρατιῶται μάχονται κατὰ τῶν τῆς βερβρότητος, ἀμφοτέρωθεν πίπτουσιν ὡς στάχεις ἐπὶ τοῦ πεδίου, ἀλλ' ἀμφοτέρωθεν ὁ αὐτὸς ἐνθουσιασμὸς θερμκίνει τὰ στήθη τῶν μυχγῶν ἢ νίκη φαίνεται ἀμυδρῆς ὅτε ἡ ἡχηρὰ καὶ παρορμητικὴ τοῦ Κωνσταντίνου φωνὴ διπλασιάζει τὸ θάρρος τῶν ἡμετέρων, οἵτινες ἐπιτιθέμενοι καὶ πάλιν μετὰ πλειοτέρου ἐνθουσιασμοῦ, ἀναγκάζουσι τοὺς Βουλγάρους νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν. Οἱ τοῦ Βυζαντίου στρατιῶται καταδιώκουσι καὶ σφάζουσιν αὐτοὺς, πρὸς δὲ καὶ πολλοὺς ἀγούσιν εἰς αἰχμαλωσίαν. Μετὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην νίκην ὁ Κωνσταντῖνος εἰσέρχεται ἐν θριάμβῳ ἐν τῇ Νέᾳ Ρώμῃ, ὅπως τὸ πάλαι ἐπὶ δημοκρατίας οἱ νικηταὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ. Οὐδὲν ἐλλείπει τὸ καθιστὰν τὸν Ἡρακλῆον ἐκεῖνον λαμπρόν. Ὁ στρατὸς φέρων τὴν πολεμικὴν αὐτοῦ στολὴν καὶ τὰ δοξασθέντα ἐν τῇ

μάχῃ ὅπλα του, ὁδηγεῖ δεδεμένους τοὺς Βουλγάρους αἰχμαλώτους, οἵτινες ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἔφερον τὸν τρόμον καὶ τὴν ἐρήμωσιν, ἐν ᾧ ὁ λαὸς ἀναφημεῖ τὸν νικητὴν Κωνσταντῖνον. Ἀλλὰ, φεῦ, τὸ τῆς ἀντεκδικήσεως πάθος ἐπέπρωτο ν' ἀμαυρώσῃ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην νίκην, διότι κατὰ διαταγὴν τοῦ αυτοκράτορος πάντες οἱ δυστυχεῖς αἰχμαλῶτοι ἀπεκεφαλίσθησαν ὑπὸ τοῦ πλήθους ἕξω τῆς Χρυσῆς λογομένης πύλης τῆς πόλεως.

(ἔπεται συνέχεια.)

Σ. Σολομωνίδης.

Ἡ ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ.

Α.

Δίκρυα ἀναβλύζουσιν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἡ καρδία πάλλει ὑπὸ συγκινήσεως, ὁπότεν ὁ Ἕλληνας ἀναμνησθῇ παλαιὰς ἡμέρας, καθ' ἃς, βαρὺς ἐπικαθήμενος ὁ τῆς τυραννίας λίθος, πτώμα οἰονεὶ ἀνεδείκνυε τὸ πρὶν θάλλον καὶ ἀκμάζον σῶμα τῆς μητρὸς Ἑλλᾶδος· μύριαι πληγαὶ τυραννικῆς μίστιγος κατεμάραντο τὸ στήθος τοῦ Ἑλλήνος, προσπαθοῦσαι νὰ καταπνίξωσιν ἐν αὐτῷ πᾶν ζώπυρον τῆς ἐλευθερίας καὶ νὰ καταποντίσωσιν τὴν ἐλληνικὴν ἐθιότητα ὑπὸ τὰ βορβορώδη καὶ λιμνάζοντα ὕδατα τυράννου κατακτητοῦ. Τὸ παιδομάζωμα, οἱ παντοειδεῖς φόροι, ἡ κώλυσις τῆς διδασκαλίας καὶ τόσα ἄλλα δεινὰ παθήματα θὰ ἐξηφάνιζον ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς καὶ θὰ συγκατέπινον ὑπὸ τὰ κύματα τῆς καταιγίδος πᾶν ἔθνος· τί δὲ μὴ παρατηροῦμεν διὰ τὸ ἐλληνικὸν; τὸ ἐναντιὸν τὸ δουλωθὲν ἔθνος ἀντὶ νὰ σαπῇ καὶ νὰ καταπνιγῇ ὑπὸ τῶν δυναστευόντων αὐτὸ βαρβάρων, ἀντὶ νὰ χάσῃ τὸν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔρωτα καὶ νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τὰ τοῦ Μωάμετ θρέμματα, τὸναντίον ἀνέλαβε νέαν ζωὴν ὑπὸ τὴν δουλωσύνῃν, ἀντιμετώπισεν εὐθαρσῶς τοὺς τυράννους του, καὶ ὑπὸ τοὺς θέλους καὶ τοὺς νάρθηκας

τῶν ἐκκλησιῶν μακθόνον τὰ ἱερά αὐτοῦ καθήκοντα πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα, ἕνα μόνον εἶχε σκοπὸν, πρὸς ἕνα, ὡς εἰς πολικόν, ἀστέρα ἐνητένιζε, πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ γένους, τὴν ἀναστήλωσιν τοῦ θρόνου τοῦ Κωνσταντίνου Δραγάσιος καὶ τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ σταυροῦ ἐπὶ τῶν θόλων τῆς Ἀγίας Σοφίας.

Ἀπὸ τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως μέχρι τοῦ Κοραΐ, ἀπὸ τοῦ Θρήνου τοῦ Ἀντωνίου Ἐπαρχοῦ μέχρι τῶν ἀσμάτων τοῦ Ῥήγα Βελεστελεῆ τί βλέπομεν; ἀνεκθότους κόπους ἀκαμάτων ἀνδρῶν, ὅπως ἐνσπεύρωσι διὰ τῶν γραμμῶν καὶ τῆς θρησκείας τὸν ἱερόν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔρωτα καὶ ὅπως ποδηγητήσωσι τὸ ἔθνος, ἵνα διεκδικήσῃ, ὡς πρέπει τοῖς ἀπογόνους τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τοῦ Μιλτιάδου, τὰ δίκαια ἃ ἔχαιρον ἐπὶ τῆς χώρας, ἐν ἧ ἀμάχῃς ἀγῶς ἐδυσάστανε καὶ κίθαροσφόρος δερβίσης ὠργιάζεν. Καὶ ὄντως ἐπέτυχον· τὰ γράμματα καὶ ἡ θρησκεία μετέβαλλον ἀληθῶς τὰ στήθη τοῦ ἕλληνος εἰς πυρόκοιν, ἧτις ἕνα μόνον σπινθῆρα ἐπερίμενον ὅπως ἀναφλεχθῆ· ἀνευπομότως ἐκαρᾶδοκει τὸν σπινθῆρα τοῦτον καὶ τὴν στιγμήν καθ' ἣν θὰ ἐδύνατο νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τὸν σταυρὸν καὶ τὴν σπάθην καὶ πρόμαχος τῆς ἐλευθερίας νὰ πέσῃ ὑπὲρ τῆς πατρίδος του. Καὶ ὁ σπινθῆρ οὗτος ἦ μάλλον ὁ θαυλός, ὅστις ἐνέβαλε πῦρ καὶ ἔφερεν εἰς φῶς τοὺς ἥρωας τοῦ 1821, δὲν ἤργισε νὰνακρᾶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Φιλικῆς ἑταιρίας.

Τρεῖς νέοι, Ἕλληνες φεύγοντες ὡς πολλοὶ ἄλλοι τῶν συμπατριωτῶν αὐτῶν τὸν βαρὺν ζυγὸν τῆς τυραννίας, διαιτηροῦντες ὅμως ἀεὶποτε ἀκμαίαν ἐν τῷ στήθει αὐτῶν τὴν ἱεράν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἀγάπην, διέτριβον τῷ 1813 ἐν Ὁδησσῷ. Ἦσαν δ' οὗτοι τὰ τέκνα τῆς εὐάνδρου Ἡπειροῦ Νικόλαος ὁ Σκουφᾶς, Ἀθανάσιος ὁ Τσακάλωφ καὶ ὁ Πελοποννήσιος Παναγιώτης Ἀναγνωστόπουλος. Οἱ τρεῖς οὗτοι νέοι ἀγνώριστοι ἀλλήλοις τὸ πρῶτον, συνδέονται εἶτα διὰ τοῦ ἰσχυροῦ δεσμοῦ τῆς φιλίας καὶ συσκέπτονται τὴν σύστασιν μυστικῆς ἑταιρίας, σκοπούσης τὴν ἔξωσιν τοῦ τυράννου ἐκ τῆς πατρίδος τῶν· συνέρχονται οὗτοι εἰς πολλὰς συνεδριάσεις, ἀλλ' οὐδὲν ὀριστικὸν δυστυχῶς ἀποφασίζεται, ἕως οὗ ὁ Σκουφᾶς καὶ ὁ Ἀναγνωστόπουλος, διάπυροι τῆς ἐλευθερίας λα-

τραὶ παραδίδονται ψυχῇ καὶ σώματι, ἀγρυπνοῦντες δλοκλήρους νύκτας, εἰς τὴν ἐξεύρεσιν μέσου τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς δεδουλωμένης πατρίδος τῶν. Οἱ κόποι τέλος αὐτῶν δὲν ἔμεινον ἀγρονοὶ καὶ τῷ 1814 γίνονται αἱ ἐπαναληπτικαὶ σχέσεις περὶ ἑταιρικοῦ δεσμοῦ καὶ ὁ Σκουφᾶς μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ συναιτέρων ἰδρύει τὴν Φιλικὴν ἑταιρίαν.

Ἐνεκα τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ αὐτῶν καὶ τῆς δίψης τοῦ ἔθνους πρὸς ἀπόκτησιν στηρίγματος πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν μυθίων αὐτοῦ πόθων, ἡ ἑταιρία ἐν τῷ ἄμα υἰοθετήθη, καὶ ἔβη γιγαντιαίως βήμασι τὴν ὁδὸν ἣν διεχάραξεν.

B.

Ἡ Σμύρνη κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην δὲν ὑστέρει τῶν ἄλλων πόλεων τῆς δούλης Ἑλλάδος ὡς πρὸς τὸν ὄργανισμὸν πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὴν ἐλευθερίαν· τὰ σχολεῖα αὐτῆς ἦσαν φάροι τηλαυγεῖς ἀρβήτων φῶς διαχύνοντα· ἐνταῦθα συνέτρεχον ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων τῆς Ἀνατολῆς καὶ δὴ καὶ τῆς ἀλλῆς; Ἑλλάδος, ὅπως ἀκροασθῶσι τῶν Οἰκονόμων, τοῦ Κούμκ, τοῦ Βενιαμίν· ἀληθεῖς πατριῶται οἱ πατέρες ἡμῶν ἤνοιγον ἀδρῶς τὸ βελάντιον αὐτῶν ἐκεῖ ἔπου οἱ σημερινοὶ κλείουσιν αὐτὸ διαφυλάττοντές το πρὸς σπατάλην. Ἦσαν μεγάλοι τότε καὶ τῆς ἐλαχίστης πόλεως οἱ πολῖται· γίγαντες ἐνώπιον τῶν ὀποιῶν ἡμεῖς οἱ νεώτεροι οὐδὲ νάνοι δὲ εἴμεθα. Ἦτο λοιπὸν δυνατὸν ἡ μεγάλη ἐκείνη τῶν Σμυρναίων γενεὰ νὰ μὴ συγκινηθῆ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς Φιλικῆς ἑταιρίας; ἦτο δυνατὸν οἱ μαθηταὶ τοῦ Οἰκονόμου καὶ τοῦ Βενιαμίν, οἱ σπουδασταὶ τῶν μνημείων τῆς προγονικῆς ἡμῶν εὐκλείας νὰ μὴ σπεύσωσι νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα, δὲ ἐμῶν νὰγωνισθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας οἱ ἄλλοι ὁμογενεῖς αὐτῶν; Ἡ ἐρώτησις ἡμῶν δὲν χρήζει ἀπαντήσεως.

Μακρῦριον πρόδηλον τὸ ἔγγραφον ἔπερ ἐκδιδόμεν εἶναι δὲ τοῦτο ἀποδεικτικὸν δοθὲν Πελοποννήσιω τινὶ Μιχαλοπούλω παρὰ μέλους τῆς ἑταιρίας ἐν Σμύρνη· ἀλλὰ μὴ τοῦτο μόνον; ὄχι. Κατάλογον τῶν ἐν Σμύρνη καὶ τῶν ἐν ἄλλαις πόλεσι Σμυρναίων

μελῶν τῆς ἑταιρίας παρατιθέμεθα ὡδε ἀρούμενοι αὐτὸν ἐκ τοῦ Καταλόγου τοῦ συνόλου τῶν μελῶν αὐτῆς, δὲν ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ μοναδικῇ εἰς τὸ εἶδος τῆς βίβλῳ περὶ Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως Ἰωάννης Φιλήμων.

Ἐχει δ' οὕτως:

Ἄθαν. Στρατηγόπουλος, ἔμπορος τὸ ἐπάγγελμα, κατηχῆθη τῷ 1820 ἐν Ὁδησσῷ ὑπὸ Ἰω Ἀμβροσίου, προσενεγκῶν ρούβλ. 100.

Ἄναν. Μελιτηνῆς Γαλανός, κληρικὸς, κατηχ. τῷ 1818 ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ Ἐμ. Ξάνθου.

Γεώργιος Πασχάλης, ἔμπορος, κατηχ. τῷ 1819 ἐν Σμύρνη.

Γεώργιος Ἀφθονίδης, γραμματεὺς τοῦ Πατρ. κατηχ. τῷ 1819 ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ Ἐμ. Ξάνθου, προσενεγκῶν γρ. 500.

Δημήτριος Ἐμμανουὴλ κατηχῆθη ἐν Γαλαζίω ὑπὸ Παν. Ι. Ἰωάννου, προσενεγκῶν γρ. 150.

Δημήτριος Καρτερὸς, ἔμπορος κατηχ. τῷ 1821 ἐν Ὁδησσῷ ὑπὸ Ἀθ. Στρατιγοπούλου, προσενεγκῶν ρούβλ. 150.

Ἰωαν. Δημ. Σπαχῆς, κατηχ. τῷ 1819 ἐν Βουκουρεστίῳ ὑπὸ Γρ. Δικαίου προσεν. γρ. 100.

Μιχαὴλ Ναύτης, ἰατρός, κατηχ. τῷ 1819 ἐν Σμύρνη.

Περὶ τοῦ Νκῦτου τούτου ὁ Φιλήμων ἀναφέρει τὸ ἐξῆς περιστατικόν, ὅπερ συνέβη μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς συζύγου του Κυριακῆς ὀνόματι. Ἦν δ' αὕτη θυγάτηρ πατρὸς καὶ μητρὸς φυγάδων τῆς ἐπανάστασεως τοῦ 1769· πατὴρ δὲν Κρητὸς, τοῦ Γεωργίου Μητάκη, ἐπονομασθέντος εἶτα ἐν τῇ Σμύρνη Μπαϊτηρλή· μητὴρ δὲ Πελοποννησίας, τῆς Ζαφύρων, ἀνεψιάς τοῦ Λακεδαιμονίας Ἀνανίου. Κινηθεῖσα ὑπὸ περιεργείας μεγάλης αὕτη, ἠθέλησεν ἵνα γνωρίσῃ τίνα ἦσαν τὰ ἔγγραφα, ἅπερ ὁ σύζυγός της ἔφερε πάντοτε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἐντὸς ἀσφαλοῦς θυλακείου. Ἐν μίᾳ δὲ νυκτὶ ὑπνώττωντος τοῦ Ναύτου, λαβοῦσα ταῦτα εἰς χεῖρας καὶ ἰδοῦσα ἐν αὐτοῖς σημεῖα ἀλλόκοτα καὶ γράμματα ἀγνωστα ὑπὸ τσαούτης ἐκυριεύθη λύπης ἢ διὰ θρησκευτικὴν ὑπόνοιαν, μὴ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐγένετο φραγκομασῶνος, ὡς ἔλεγον τότε, ἢ διὰ πολιτικὸν φόβον, μὴ κινδυνεύσῃ οὐ-

τος παρὰ τοῖς Τούρκοις, ὥστε ἤρξατο κλαίειν ἀμέτρως καὶ ἀκρατῶς. Ἀφηνισθεὶς τότε ὁ Ναύτης καταταραχθεὶς ἐκ τῆς σκηνῆς αὐτῆς, «πρέπει, εἶπε τῇ συζύγῳ αὐτοῦ, ἢ νὰ σὲ φονεύσω, ἢ νὰ γίνῃ ἄλλο τι, ἀφ' οὗ ἐτόλμησες νὰ ἴδῃς τὰ ἔγγραφα τοῦ θυλακείου μου.» Κλείσας δὲ ταύτην ἐν τῷ δωματίῳ καὶ ἀπαγορεύσας ἀπὸ πάσης ὁμιλίας μεθ' οἰουδήτινος, συνεβουλεύθη τῇ ἐπιούσῃ μετὰ ἄλλων συνεταίρων περὶ τοῦ ποιητέου καὶ ἀποφάσει κοινῇ ὠρκοδότησαν αὐτὴν ἐν τῇ ἑταιρίᾳ καταβαλοῦσαν τρισεχίλια γρόσια καὶ γενομένην ἔκτοτε τὸν ἀκριδέστατον φύλακα τῶν ἑταιρικῶν τοῦ συζύγου αὐτῆς ἔγγραφων.

Μακαρία ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν καὶ αἱ γυναῖκες ἦσαν ἄνδρες!

Ἐξακολουθοῦμεν τὸν κατάλογον.

Μανουὴλ Κυτριλάκης, κατ. τῷ 1821 ἐν Ὁδησσῷ ὑπὸ Ἀθ. Ν. Λεονάρδου προσενεγκῶν ρούβλ. 500.

Μηχ. Ι. Κυρτάσης, ἔμπορος κατ. τῷ 1819 ἐν Ἰσμαηλίω ὑπὸ Μαντζαράκη, προσεν. γρ. 50.

Ξ. Ὁμηρος, ἔμπορος κατ. τῷ 1821 ἐν Ὁδησσῷ ὑπὸ Ἰω. Ἀμβροσίου, προσ. ρούβλ. 200.

Π. Νικολόπουλος, ἔμπορος κατ. τῷ 1821 ἐν Ῥενίῳ ὑπὸ Π. Βερβάτη, προσ. γρ. 50.

Σπυρίδων Δεστούνης, πολιτικός.

Τὸν Δεστούνην τοῦτον ὁ Φιλήμων λέγει Ἰόνιον (ἴσως Ἰώνιον, καὶ τοι τὸ ὄνομα αὐτοῦ συνηγορεῖ ὑπὲρ τοῦ Φιλήμονος), μὴ ἀναφέρων ὅτι διέτριβεν ἐν Σμύρνη, ὅπερ πιστοποιεῖται ἡμῖν ἐξ ἐπιστολῆς τινος τοῦ Ὑψηλάντου, ἧς τεμάχιον παρατιθέμεθα παρακατιόντες (α).

Τούτους δίδωσιν ἐν τῷ καταλόγῳ αὐτοῦ ὁ Φιλήμων· δυστυχῶς ὅμως ὁ κατάλογος οὗτος εἶναι λίαν ἐλλειπῆς ἐν πολλοῖς, ὡς πολλάκις ἔσχον ἀφορμὴν νὰ παρατηρήσω τούτου ἕνεκα τὸ αὐτὸ πιστεύομεν

α) Μεταξὺ τῶν ἐν Σμύρνη Φιλικῶν δυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν καὶ τίνα Ἀριστείδην Παπαῦ, καὶ περ μὴ ὄντα Σμυρναῖον, περὶ οὗ ἐκ Κερκύρας ὁ ἱερεὺς Θεοδοσίος Δημάδης ἔγραψε τῷ ἐν Ζακύνθῳ Ῥώμα: «Αὐτοῦ ἔρχεται κᾶποιος Ἀριστείδης παπαῦ. Εἶναι περσιτικός διὰ Σμύρνην. Ὁ σκοπὸς του εἶναι ἢ καλλιτέρεσις τοῦ γένους» κτ.

καὶ περὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἀρυσθέντος ἡμετέρου καταλόγου τῶν Συμυρναίων, ὧν ἀκριβέστερον τὸν ἀριθμὸν καὶ τὰ ὀνόματα θὰ μάθωμεν, ἐὰν οἱ συμπυλῆται ἡμῶν, παρ' οἷς τυχόν εὐρίσκονται ἔγγραφα τῆς Φιλικῆς ἐταιρίας, δὲν ὀκνήσωσι νὰ πέμψωσιν ἡμῖν ἀντίγραφον αὐτῶν, ὅπως ἐξ αὐτῶν εὐρωμέν τι πληρέστερον.

Πέπεισμαι δ' ὅτι οἱ ἐν Σμύρῃ Φιλικοὶ ἦσαν πολλοί, ἐκ τῆς ἐπομένης ἐπιστολῆς ὀρωμένως, ἣν ἔγραψεν ὡς ἀπὸ τῆς Ἀρχῆς Ὁ. Α. Λ. Ὑψηλάντης τῷ Ναύτη:

«Ἐξοχώτατε κύριε Μιχαὴλ Ναύτη.

Ἐλάδομεν τῆς ἀδελφικῆς σου ἀγάπης σου γράμμα ἀπὸ 1 Ἰουνίου 1819 καὶ ἐκροτήσαμεν χεῖρας ἐπαινοῦντες διὰ τε τὸν ἔνθερον ζήλόν σου ὑπὲρ τῶν κοινοφελῶν καὶ διὰ τὴν προθυμίαν σου ὑπὲρ εὐδαιμονίας τῆς πατρίδος. . . Τῆς αὐτῆς ἐν Σμύρῃ Ἐφορίας διωρισθῆς μέλος καὶ ἡ ἐξοχότης σου καθὼς θέλεις ἰδεῖ ἐν τῷ κοινῷ γράμματι ἡμῶν πρὸς Συμυρναίους, ὁμοῦ καὶ τὴν τωρινὴν τῶν πραγμάτων πρόοδον. . . Τὰς δὲ χρηματικὰς σου συνεισφορὰς ἐμβάσατε πρὸς τοὺς ἐν Παλαιᾷ Πάτρᾳ. Πρὸς δὲ διωρίσαμεν τοὺς ἐν Χίῳ, Σάμῳ, Πάτμῳ καὶ Κυθωνίαι; ἐγκριτωτέρους τῶν μελῶν, νὰ συναθροίσωσι τῶν ἀδελφῶν τὰς συνεισφορὰς καὶ τὰς ἐμβάσῃν εἰς τοὺς ἐν Σμύρῃ Ἐφόρους. Καὶ ταύτας λοιπὸν ἐμβάσατε πρὸς τοὺς εἰρημένους κυρίους. Οὕτω ποιησάντες, καθὼς ἡ φρόνησις καὶ τὰ παρόντα πράγματα ἀπαιτοῦν ἀρυστικῶς, προσέχετε, ἵνα εἰς τὴν πρώτην φωνὴν τῆς σάλπιγγός μας ἀκολουθήσῃτε τὰς ὁδηγίας τῆς ἐκλαμπρότητός σου. Ἐβῶσω».

Ἡ σύστασις, ὡς ἀναφέρει ἡ ἐπιστολή, Φιλικῆς ἐφορείας ἐν Σμύρῃ μαρτυρεῖ εἰς ἡμᾶς ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἐταιρίας ἐνταῦθα δὲν περιωρίζονται εἰς τέσσαρα πέντε, (διότι ὄντως μόνον τόσοι διετίθειον ἐν Σμύρῃ κατὰ τὸν κατάλογον τοῦ Φιλήμονος,) ἀλλ' εἰς πολλὴν περισσοτέρους.

Τὸ ἐνταῦθα δὲ δημοσιεύμενον ἔγγραφο ἀναγινώσκεται ὡς ἐξῆς κατὰ τὸ εἰδικὸν ἀλφάβητον τῶν Φιλικῶν (6).

6) Σύγκειται δὲ τοῦτο ἐκ ψηφίων 22 καὶ ἔχει οὕτως:

η ξ υ ψ ω 1 2 3 4 5 6 7 4 α 8 9 0 α β γ δ 9 α ε α β γ δ ε ζ θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ φ χ ου

^α Η ἐλευθερία ἢ θάνατος.

α δηλ. τὰ ἐν ταῖς σημαίαις γραμμ. ΗΕΑ-Η(Θ)Σ.

Ἰς το ὄνομα τις μελοσησης σοτιρίας. Καθιερονο ιερεα φιλικον κς αφιερονο ις τιν αγαπιν τις φιλικις στεριας κς ις τιν ιπερασπισιν τον μεγαλον ιερον τον ελεφσινιον τον συμπολιτιν διμιτριον μιχαλοπουλον εκ πατριδος πελοπονισου καστρι ετον 42 επαγγελματος εμπορικου ος θερμον ιπρασπισθιν τις πατριδος κς τις στεριας κατιχιθεντα κς ορκοθεντα παρσμου Μ. ετος φιλικον 23 (γ).

Σμιορι κριτιον 18.

Εἶναι δὲ τοῦτο, ὡς καθορᾷ ἕκαστος, ἀπόδειξις ἀναγορεύσεως ἱερέως Φιλικῶν Μιχαλοπούλου τιδὸς (δ), ὑπὸ Ποιμένους ἢ Ἀρχιποιμένων ἢ καὶ Ἀφιερωμένου ἴσως τῶν Φιλικῶν (ε) ἐν Σμύρῃ οἰκοῦντος καὶ ὅστις χαρακτηρίζεται ἐν τῷ ἔγγραφῳ διὰ τοῦ γράμματος Μ. Ἀναρουντώντες ὅμως τὰ ἐν Σμύρῃ μέλη τῆς Ἐταιρίας κατὰ τὸν ἀνωτέρω κατάλογον, δὲν εὐρίσκόμεν τινα, οὗ τινος τὸ ἐπίθετον νᾶρχηται διὰ τοῦ ψηφίου τούτου. Πρὸς ἀνεύρεσιν ὅμως τούτου ἔρχεται ἡμῖν βοήθης ἐπιστολή τις τοῦ Ὑψη-

γ). Ὁ Φιλήμων σημειοῖ ὅτι εἶδεν ἐν ἔγγραφῳ φιλικῷ τὴν χρονολογίαν: *τριαν:α Ἀπριλιου το ικοστο προτο τον φιλικον*, λέγων «συμπεραίνομεν ὅτι ὁ κατηχῆτας ἔγραψε κατὰ λάθος τὸ τῶν Φιλικῶν ἔτος ἀντὶ τοῦ τῶν Χριστιανῶν ἦτοι ἀπὸ Χριστοῦ» καὶ ὅμως καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ τούτῳ ἔγγραφῳ ὑπάρχει ἔτος φιλικόν· ἐσυνειθίζετο ἄρα γε τὸ τοιοῦτον ὅπως περιπάσῃ τὸν νῦν τοῦ κατηχομένου, ἢ ἴσως ὑπᾶρχε τοιοῦτον ἔτος; Ἀμφότερα πιθανὰ καὶ ἴσως πιθανότερον τὸ δεύτερον· πολλοὶ τῶν Φιλικῶν θεωροῦντες ὡς ἰδρυτὴν τὴν ἐταιρίαν τὸν Ῥήγαν Φεραίου, ἴσως καὶ ἀπὸ τούτου ἤρχιζον τὴν φιλικὴν χρονολογίαν· τίς δύναται ὅμως νὰ βεβαιώσῃ τοῦτο.

δ). Ἐτερός τις Μιχαλόπουλος Βασίλειος Πελοποννήσιος κατηγ. τῷ 1819 ἐν Ῥενίῳ ὑπὸ Π. Ῥουπίνῃ, ἀδελφὸς ἴσως τοῦ ἡμετέρου τούτου, ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Φιλήμονος ἐν τῷ Καταλόγῳ του.

ε). Γνωστὸν ὅτι ὑπᾶρχον ἐπὶ τὰ γάματα τῶν Φιλικῶν: τὸ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἀφιερωμένων, τὸ τῶν Ἀφιερωμένων, τῶν Ἀρχιποιμένων, τῶν Ποιμένων, τῶν ἱερέων, τῶν Συστημένων, καὶ τέλος, τὸ καὶ κατώτερον, τὸ τῶν Βλάμιδων (Ἀδελφοποιτῶν.)

λάντη, ἣν ἔγραψεν οὗτος ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἀρχῆς τῷ ἐν Σάμῳ Γερασίμῳ Σβορώνῳ καὶ ἤτις μεταξὺ ἄλλων λέγει: «Ἡ αὐτῆς ἐν Σάμῳ Ἀδελφότης διωρίσθη ν' ἀναφέρεται πρὸς τοὺς ἐν Σμύρῃ Ἐφόρους κυρίους ἐντ.μότκτον Γεώργιον Πασχάλην, ἐξοχώτατον Μιχαὴλ Ναύτην, λογιώτατον Μηκὲ καὶ ἐκλαμπρότατον Σπυριδῶνα Δεστούνη, πρὸς τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ φέρῃ σέβας καὶ εὐπείθειαν» κτέ. Εὐρίσκομεν λοιπὸν ἕτερον μέλος μὴ ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ Φιλήμονος, τὸν λογιώτατον Μιχάλην, ὃς τις πολλὴ πιθανὸν εἶναι ὁ ἀναγορεύσας τὸν Μιχαλόπουλον ἱερέα. Ἐξ ἄλλου ὅμως ἡ περίστασις αὐτῆ ἐπιβῶνυσσι τὴν ἐμὴν παρατήρησιν ὅτι ὁ τοῦ Φιλήμονος Κατάλογος τῶν μελῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας εἶναι ἑλλειπής· οὕτω ἐνταῦθα ἔχομεν δύο φιλικούς, ἕνα ἱερέα καὶ ἕτερον εἰς ὑψηλότερον ἀνήκοντα τάγμα, (καθ' ὅτι δὲν ἐδύνατό τις νὰ ἀναγορεύσῃ ἕτερον ἱερέα, μὴ ἀνήκων αὐτὸς εἰς ὑψηλότερον τάγμα ἢ τὸ τοῦ ἱερέως), οἱ τινες δὲν ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ φιλοπάτριδος ἱστοριογράφου.

Ἡεραίων τὴν σημείωσιν ταύτην περὶ τῶν ἐν Σμύρῃ Φιλικῶν, παρακαλῶ ἐκ δευτέρου τοὺς ἡμετέρους συμπολίτας, παρ' οἷς σώζονται τοικῦτα ἔγγραφα νὰ πέμψωσιν ἡμῖν ἀντίγραφον αὐτῶν, ὅπως ποιοῦντες γνωστὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἀγνωστων ἡμῖν ἦδη ἐν Σμύρῃ Φιλικῶν, δυνήθωμεν μίαν ἡμέραν ν' ἀνεγείρωμεν ἐν ταῖς καρδίαις μας Πάνθεον τοῖς πατράσιν ἡμῶν, οἵτινες ἐν ζοφεραῖς δουλωσύνῃς ἡμερῶν ἐπραττον ἔργα κινουντα τῶν νεωτέρων ἡμῶν σήμερον τὴν ἀπειρον εὐγνωμοσύνην

Γ. Κ. Γ.

Π ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙΝ.

Πότε κυρίως ἀναφαίνεται ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη ἐν Ἑλλάδι δὲν δύναται τις ἀκριβῶς νὰ ποφανθῇ· ἡ ἀρχαιότης περιελάλυσε καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιστήμης ταύτης, ὡς καὶ τὸσαῦτα ἄλλα, ὑπὸ τὸν μὴ δι-

αφανῆ πέπλον τῆς μυθολογίας, ἐγκατατάξασα μετὰ τῶν θεῶν καὶ τὸν Ἀσκληπιὸν, ὃν οἱ μετέπειτα θεωροῦσιν ὡς τὸν πρῶτον ὅστις συνέστησε τὴν τέχνην ταύτην (Πλάτ. Πολιτικ. 3, 406). Τὰ περὶ τοῦ Ἀσκληπιῦ ὅμως μυθολογήματα, ὅτι ἀνέστησε τὸν Ἴππόλυτον καὶ οὕτως ἐκεραυνοβλήθη ὑπὸ τοῦ Διὸς τῆ παρακλήσει τοῦ Πλούτωνος, ὅστις ἐβλεπεν ἕνεκα τῶν ἐπιτυχῶν ἱατρειῶν τοῦ Ἀσκληπιῦ κατόικους τοῦ κράτους τοῦ μὴ ἀξιομένου, κινουσιν ἡμᾶς νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη ἔχει τὰς ρίζας αὐτῆς εἰς πολλὴν παλαιότητα χρόνου· διότι καθὼς ἵνα ὑπάρξῃ εἰς Ὀμηρὸς ἀνάγκη ὅπως προηγηθῶσιν αὐτοῦ πολλοὶ κατώτεροι ποιηταί, οὕτω καὶ πρὶν ἢ ὑπάρξῃ εἰς περιφανῆς ἱατρὸς ὡς οὗτος οὗ τὰς ἐπιτυχεῖς ἱατρειῶν ἢ μυθολογία, ὡς συνήθως ἐμεγαλυνεν, βεβαίως πρέπει νὰ προήκμασαν πολλοὶ ἄλλοι ἱατροί, ἐξ οὗ ἀγόμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ ἱατρικὴ προϋπήρχε πολλὴν πρὸ τῶν ἱστορικῶν χρόνων.

Ἐν τούτοις ἐπὶ τῆς ὀμηρικῆς ἐποχῆς ἡ ἱατρικὴ καὶ ἡ μαντικὴ συγχέονται, οὕτως εἰπεῖν, καὶ θεωροῦνται ὡς συγγενεῖς ἀλλήλαις τέχναι, ὡς καθορᾷ τις ἐκ τῶν ἐπομένων α ὁ Εὐστάθιος ἀναφέρει ἐν ταῖς εἰς τὸν Ὀμηρὸν Παρεκβολαῖς αὐτοῦ: «οἱ δὲ παλαιοὶ ἐν τῷ ἄλλ' ἄγε δὴ τισα μάντιν ἐρείομεν φασιν ὅτι κοινή πῶς ἐστὶ τέχνη ἱατρικὴ καὶ μαντικὴ· Μελάμπους οὖν καὶ Πολυδαῖδος, ἀμφότεροι ἐπ' ἀμφοῖν ἐνδοξοὶ ἐγένοντο, καὶ Αἰσχύλος δ' αὐτὸς που τὸν ἱατρὸν μάντιν ὀνομάζει, καὶ Ἀχιλλεὺς δὲ ἱατρικῶς νοήσας τὰ κατὰ τὸν λοιμὸν, μαντικῆς δέεται».

Ὁ Ἀριστοφάνης συγκαταλέγει τοὺς ἱατροὺς μετὰ τῶν ἀγυρῶν, λέγων ἐν ταῖς Νεφέλαις:

θεουρομάντες, ἱατροτέχνας, σφαγιαδοναρχοκομήτας κυκλίων τε χορῶν ἀσματοκάμπτας, ἀνδρας μετεωρονέφεκτας καὶ ὁ Ἀθήναιος πιστεύει αὐτοὺς ὡς μωροὺς: «εἰ μὴ ἱατροὶ ἦσαν οὐδὲν ἂν ἦν τῶν γραμματικῶν μωρότερον». Τὰ χωρία ὅμως τῶν δύο τούτων συγγραφέων καὶ ἰδίως τοῦ πρώτου δὲν ἐννοοῦσι βεβαίως τοὺς ἀγαθοὺς ἱατροὺς, ἀλλὰ τοὺς ἱατροτέχνας, τοὺς ἀγύρτας ἐκείνους, οἱ τινες καὶ νῦν λυμαινόνται τὰς κοινωνίας καὶ ὧν τὴν ὑπαρξὴν ἐν τῇ ἀρχαιότητι μαρτυρεῖ ἡμῖν τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ Ἀριστοφάνους:

ὕδρ' ἀποκινῶν παραπετάματα κισσοῦ ἐντελῶς ἀποκρινόμενος τὰς θολωτάς ἀψίδας τὰς συγκοινωνούσας μὲ τὰ ἀπέραντα ὑπόγεια, τὰς μυστικὰς θύρας, τὰς κεκρυμμένας ἐντὸς τῶν λίθων, καὶ τὰς κινητὰς γεφύρας, αἵτινες ἐκ τῶν πυργίσκων ἐπεξετείνοντο ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ αἵτινες ἐχρησίμευσον ἵνα κρημνίζωσιν εἰς τὰ ὕδατα τὰς ἀπίστους ἢ καὶ αὐτὰς τὰς ὑπόπτους συζύγους.

Καὶ ὅμως τὸ Σεράγιον δὲν εἶχε πάντοτε τὴν νεκρώσιμον ταύτην ὄψιν καὶ δὲν ἦτο πάντοτε ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως.

Μέχρι τῶν μέσων τοῦ ΙΔ' αἰῶνος, οἱ ὀθωμανοὶ αὐτοκράτορες κατήκουν τὸ παλαιὸν τοῦ Μωχάμετ Β' Σεράγιον, ὅπερ ἦτον εἶδος φρουρίου χρησιμεύοντος ἐπίσης καὶ ὡς Σερασκέρατον. Σολιμάνος ὁ δεύτερος μετέφερε καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς θησαυροὺς του εἰς τοὺς ὑπὸ τῶν καλογήρων τῆς Ἀγίας Σοφίας ἐγκαταλειφθέντας κήπους, οἵτινες ἦσαν ἤδη κεκαλυμμένοι ὑπὸ ὕδατων δένδρων καὶ ἐποτίζοντο διὰ πολλῶν βυζαντινῶν ὑδραγωγείων. Ἐντὸς αὐτῶν λοιπὸν Σολιμάνος ὁ δεύτερος ὠκοδόμησε τὴν αὐτοκρατορικὴν αὐτοῦ κατοικίαν καὶ ἐφύτευσε τοὺς περιφήμευ ἐκείνους κήπους, ἐν οἷς χίλιοι βουστιαζίδες ἐκαλλιέργουν τὰ σπανιώτατα τῆς οἰκουμένης ἀνθη.

Τὸ Σεράγιον τοῦτο τοῦ Σολιμάνου ἦτο ἡ συσώματευσις πολλῶν θαυμασιῶν τῆς τέχνης, ἀλλὰ δυστυχῶς ἢ κατὰ τὸ 1665 συμβῆτα πυρκαϊὰ ἀπέτερωσεν αὐτὸ, ἐγκαταλείψασα μόνον συλλογὴν τινα οἰκοδομῶν, εἰς ἃς ἡ ἀνατολικὴ ἀφροντισία καὶ ἀκηθία δαίκνυται ἐν τῇ οἰκτροτάτῃ αὐτῶν μορφῇ.

Ἐισερχόμεθα εἰς τὸ σημερινὸν Σεράγιον διὰ τινος μεγάλης θύρας στερουμένης ἀρχιτεκτονικῆς καὶ φυλασσομένης ὑπὸ τριακοντάδος βρακνυτῶν καὶ ὑπαναλέων στρατιωτῶν. Αὕτη εἶναι ἡ λεγομένη Ἰψήλη Πύλη. Ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν αὐτῆς βλέπομεν δύο μεγάλα κοιλώματα χρησιμεύοντα ἄλλοτε ἵν' ἀποθῆται τὰς κεφαλὰς τῶν κατὰ διαταγὴν τοῦ Πατισᾶχ ἀποστραγγαλισθέντων πασάδων.

Ὅτε ἡ θανατικὴ ἐκτέλεσις ἐγένετο ἐν τῷ Σερα-

γιῶ, οἱ κωφάλαχοι, οἱ ἐκτελεσταὶ αὐτοῦ τῶν ὑψηλῶν τοῦ Σουλτάνου διαταγῶν, ἐβρίσκοντο εἰς τὰ κοιλώματα τούτα τὴν τοῦ καταδίκου κεφαλὴν κωλυμμένην εἰσεῖτι ἐν τῷ αἵματι αὐτῆς. Ἄν ὅμως ἡ θανατικὴ καταδίκη ἐξετελέετο εἰς τὰς ἐπορχίας, ὁ δῆμιος ἔθετε τὴν κεφαλὴν τοῦ καταδικασθέντος ἐντὸς ἀχόνων καὶ προσθέντων αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἐριππίου τοῦ ἤρχετο ἐσπευσμένος εἰς τὴν Σταμπούλ καὶ ἀπέθετεν αὐτὴν ἐπὶ τῶν αὐτῶν κοιλωμάτων.

Διαδόντες τὴν Ἰψήλην Πύλην εἰσερχόμεθα εἰς ἀκρόπολιν τινὰ αὐλῆν, ὀλίγον σκοτεινὴν καὶ περιστερομένην ὑπὸ νεωτέρων χυδαίων οἰκοδομῶν, ὠρισμένων διὰ τὰς διαφόρους τῶν ἀνακτόρων ὑπηρεσίας καὶ ὅπου κατοικοῦσιν ὁ Καπὺν-Ἀγασί, ἀρχηγὸς τῶν λευκῶν εὐνούχων, οἱ Καπιζίδες, Ουρωροί, οἱ Ἰσογλάν, οἱ Ἀζαμογλάν, καὶ ὁ Κισιάρ-Ἀγασί, ἀρχηγὸς τῶν μαύρων εὐνούχων. Γιγαντιαῖοι τινες πλάτανοι ἐκτείνοντες ὀριζοντίως τοὺς παχέως αὐτῶν κλάδους, οἵτινες ἐχρησίμευσον ὡς ἀγχόνη εἰς πολλοὺς πολλῶν γενεῶν καταδίκους, δίδουσιν εἰς τὴν αὐλὴν πενθιμοτάτην θέαν.

Ἀφίοντες ὅπισθεν ἡμῶν τὴν αὐλὴν ταύτην εὐρισκόμεθα πρὸ δευτέρας θύρας προφυλαττομένης ὑπὸ δύο ἐπαλξωτῶν πυργίσκων καὶ καλουμένης Ὀρτά καπνοῦ τῆς Μπαπ-ου-Σελάμ (θύρα τοῦ ἀσπασμοῦ) καὶ φυλαττομένης ἐπίσης ὑπὸ τριακοντάδος τινῶν στρατιωτῶν. Ἄλλοτε οὐδεὶς ἐδύνατο νὰ διέλθῃ αὐτῆς ἐκτὸς τοῦ μεγάλου βεζύρου, πορευομένου εἰς τὸ Διβάνιον, καὶ τῶν πρέσβων κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀκροάσεως. Ἐπὶ τοῦ παχέως αὐτῆς θύλου, ὅστις σχηματίζει ἤδη αἵθουσαν κεκοσμημένην ὑπὸ τροπαίων καὶ ἀρχαίων ὄπλων, ἐξέθετον τὰς κεφαλὰς τῶν εἰς θάνατον καταδικασθέντων. Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι, ἐξερχόμενοι τῆς αἵθουρας τοῦ θρόνου καὶ τοῦ διαμερίσματος τοῦ καλουμένου ἡ διαμοσῆ τῆς εὐτυχίας, ἐπὶ ἐνὶ τοῦ Σουλτάνου νεύματι ἐδέχοντο εἰς τὸν λαϊκὸν τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο μεταξίνον σχοινίον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ δημίου, οὗτινος εἰσεῖτι ἡ κατοικία εὐρίσκειται εἰς τ' ἀριστέρᾳ τῆς εἰσεόδου.

Οἱ κωφάλαχοι, οἱ ἐπίσημοι αὐτοῦ δῆμιος, κατόπιν ἐπίσης εἰς πυργίσκον τινὰ τῆς πύλης ταύτης τὰ ἰτελῆ ταῦτα ὄντα ἐξετέλουν ταχέως, ἀσφαλῶς

καὶ ἄνευ φοβέου τὴν θανατικὴν ἀπόφασιν, ἢ ἢ τοῦ Σουλτάνου δικαιοσύνη ἐξέφερον. Ὁ πρίγκιψ Μουσταφᾶ π. γ. ἀδελφὸς τοῦ Βαγιαζήτ, νέος; σπανίας εὐκνησίας καὶ βίωμης προσεπάθησε ν' ἀντισταθῇ κατὰ τῶν ἐξήκοντα δημίων του καὶ ὑπερήσπισεν ἐαυτὸν μετὰ τσακῆς μανίας, ὥστε οὗτοι ἐξασθενήσαντες ἔμεινον ἀδέξιοι ἐπὶ τινι στιγμήν. Ἄλλὰ τότε ὁ Πατισᾶχ ἐξήγαγε τὴν κεφαλὴν του μετ' ἀπειλητικῶν σχήματος· οἱ κωφάλαχοι, εἰς τὴν ὄψιν τοῦ φοβεροῦ τοῦ κυρίου των προσώπου, ἐπέπεσον ἐκ νέου κατὰ τοῦ ἀτυχοῦς πρίγκιπος καὶ ἔτεν ἀπέπιξαν.

Ἐκ τῆς αὐτῆς πύλης ἐβρίσκοντο καὶ αἱ κεφαλὴ τῶν εὐνούχων, οἵτινες ἔπαυον πλέον ν' ἀρέσκωσι καὶ οἵτινες ἐδίδοντο πολλὰκις ὡς βορὰ εἰς τὸ στασιαζὸν πλήθος. Οὕτως ἡ κεφαλὴ τῆς εὐνούχων τοῦ σουλτάνου Ἀχμέτ Κεραῆ-χαδοῦν διήλθεν ἀνωθεν τῶν ἐπαλξωτῶν τῆς πόλεως ταύτης καὶ κατέπευσεν ἐπί τοῦ φοβεροῦ στασί, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ τῆς Βαλιδῆ Κισσῆμ ἠκολούθησε τὴν αὐτὴν ὁδόν.

Ἀληθῆς κεφαλῶν ἐροχὴ ἔπεσεν ἐκ τῆς πύλης ταύτης τὴν ἡμέραν τῆς ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀναδόσεως Μωχάμετ τοῦ Γ'. ὅστις διέταξε καὶ ἀπεκεφαλίσαν ταυτοχρόνως δεκαεννέα πρίγκιπας, ἐνῶ συγχρόνως ἐκ τῆς ἄλλης τοῦ Σεραγίου ἀκρας, δύο ἐγκυοὶ ὀδύλλοι καὶ ἐβρίσκοντο εἰς τὴν θαλάσσαν.

Διαδόντες τὸ Μπαπ-ου-σελάμ, εἰσερχόμεθα εἰς περίβολον σχεδὸν ἔρημον καὶ καλυπτόμενον ἐξ ἀνατολῶν ὑπὸ κυπαρίσων καὶ μεγάλων πλατάνων, διὰ μέσου τῶν ὀπίων διακρίνονται ἡ στέγη καὶ τὰ καγκλωτὰ παράθυρα τοῦ γυναικωνίτου, οὗτινος οὐδεὶς ἀτιμωρητὴ διέβη τὴν οὐδὸν καὶ τὸν ὀπίον ἐάν τις ἀπλῶς παρατήρησῃ θεωρεῖται ἀδιακρισί. Ἄτις φίνοντες τὸν περίβολον τοῦτον εὐρισκόμεθα εἰς διάδρομον κεκοσμημένον ὑπὸ τῶν εἰκόνων τῶν ἀρχαίων Σουλτάνων, καὶ ἐκεῖθεν εἰσερχόμεθα εἰς τὸν κήπον. Ἐνταῦθα δὲν βλέπομεν ἢ κηπίον τινὰ κακῶς περιποιούμενα καὶ ἐν οἷς βλαστάνουσιν ἀθλιὰ τινὰ δένδρῶλια, μεμαραμένα ὑπὸ τοῦ καυστικοῦ ἡλίου. Διευθυνόμενοι δὲ πρὸς τὸν Γιουλιανὸν, βρωδῶν, εὐρισκόμεν μεγάλα τετράγωνα κακῶς καλλιτεροῦμενα

καὶ διαχωριζόμενα ὑπὸ φρακτῶν, κεκαλυμμένων ὑπὸ λευκῶν κισσανθέμων. Εἰς τὰ ἀγῶνα δὲ καὶ λιθώδη μέση ὑψοῦται σωρὸς πευκῶν καὶ κυπαρίσων, αἵτινες βρίζουσιν ἐν τῷ σεραγιῶ, ὡς εἶ τὸ δένδρον τοῦτο τῶν νεκροταφείων νὰ ἐτέθη ἐπίτηδες εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον τῶν τόσιον θανατικῶν ἐκτελέσεων. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κήπου ἐγείρεται ἐναντίον τῶν προσπαθειῶν τοῦ χρόνου καὶ τῶν βουστιαζίδων σωρὸς λίθων ὡς ἐρημωθεὶς τάφος· οἱ λίθοι οὗτοι ἐσχημάτιζον ἄλλοτε τὸ καφές, λίθινον κλωβόν. ἔπου ἔζων ἀπομεινωμένοι οἱ αὐτοκρατορικοὶ πρίγκιπες, ὧν ὁ Πατισᾶχ ἐφείδετο τὴν ζωὴν κατὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν αὐτοῦ. Ἡ εἰς τὸ καφές καταφυγὴ τῶν ἀτυχῶν πρίγκιπων ἔλαβε τὴν ἀρχὴν τῆς ὡς ἐξῆς: Ἀποθανόντος τοῦ σουλτάνου Μωχάμετ, ὑπὸ ἀσθενείας, ἦτις διήρκησε μίαν καὶ μόνον νύκτα, Σουλτάνα τις ἐκ Κύπρου ὀνόματι Ἐλέγισα, μετριαζουσα τὸ δόρυβαρον ἔθιμον τὸ καταδικάζον εἰς θάνατον πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοκράτορος, ἔκρυψε τὸν Μουσταφᾶ, τὸν μόνον τοῦτον ἀδελφόν Ἀχμέτ τοῦ δευτέρου, εἰς καφεὶς εὐρισκόμενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν κήπων τοῦ Σεραγίου, μετὰ τινων εὐνούχων καὶ δούλων. Πρὸ τοῦ θανάτου του δ' ὁ Ἀχμέτ ἐξήγαγε τὸν Μουσταφᾶ ἐκ τοῦ καφές ἵνα τῷ δώσῃ τὴν ἐξουσίαν. Ὁ δυστυχὴς πρίγκιψ ἐνόμισεν ὅτι ἔφθασεν ἡ τελευταία του ὥρα καὶ ὅτι τὸ φοβερὸν σχοινίον τὸν περιέμενε. Ἄλλ' ὅμως ἠπατάτο, διότι ἀντὶ τῆς ἀγχόνης εὗρε τὸν θρόνον.

Αἱ αἵματῶν αὐταὶ σκηναὶ εἶναι πλέον μακρῶν ἡμῶν καὶ μόνον ἡ θέα τοῦ σεραγίου μᾶς τὰς ὑπενθυμίξει. Τὸ πᾶν ἠλλαξεν ἐν τῇ ὀθωμανικῇ αὐλῇ. Οἱ κωφάλαχοι εὐρίσκονται ἄνευ ὑπηρεσίας, οἱ εὐνούχοι, λευκοὶ τε καὶ μαύροι εὐρίσκονται μὲν ἐκεῖ, ἄγρυπνοι καὶ μελαγχολικοὶ, ἀλλ' ἢ ὑπηρεσία αὐτῶν μετεβλήθη· διότι ὁ Σουλτάνος τοὺς κατέστησε νῦν ἀπλοῦς θαλαμηπόλους· αἱ ὀδύλλοι κρούουσι τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ περιδιαβάουσι ἐφ' ἀμαξίας εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Σταμπούλ ἢ τοῦ Πέρα χωρὶς νὰ διατρέχωσι τὸν κίνδυνον νὰ βρεθῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν ἐντὸς σκοτεινῶν σάκκων.

Ἄλλοτε ἦτο ἡ λιμπρὰ ἐροχὴ τοῦ σεραγίου ἄλ-

λά τὸ καθ' ἡμᾶς προτιμῶμεν νὰ βλέπωμεν αὐτὸ ὀλιγώτερον πλούσιον, ἀλλὰ καὶ ὀλιγώτερον κηλιδοῦμενον ὑπὸ τοῦ αἵματος.

(Α. Andrei)

Σ. Σολομωνίδης.

ΕΝ ΤΩ ΒΙΩ

«Ο Ἰωάννης Πέτρος ἦτον ἄλιεὺς.

Εἰκοσαετής εἶχε λάβει παρὰ τοῦ πατρὸς του ὡς μόνην κληρονομίαν μίαν λέμβον καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐξακῶν δὲ μετὰ τούτου πρὶν ἢ ἀποθάνῃ τὴν ἀλιευτικήν, ἐπεδόθη ἤδη καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ εἰς τὸ πατρικὸν ἐπάγγελμα· καὶ νῦν τὸν ἔβλεπε τις καθ' ἐκαστὴν ἑσπέραν ἀεῖποτε χαρίζετα ἐπιστρέφοντα ἐκ τῆς ἐργασίας του καὶ ψάλλοντα κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς κώπης του ἐν ἄσμα ἐξ ἐκείνων, ἅπερ συνειθίζουσιν οἱ λεμβούχοι, ἕως εὐφθάνων εἰς τὰς προκυμαίας ἐξέθετε πᾶν ὅτι εἶχεν ἀγρεύσει δλην τὴν ἡμέραν τὸ ἀντίτιμον τούτου τῷ ἤρκει· ἔζη πλουσίως διὰ τοῦ ποσοῦ ἕπερ ἐκέρδιζε τὴν ἡμέραν, ἀμέριμνος πάσης φροντίδος καὶ οὐδὲως περὶ ἄλλου τινὸς σκεπτόμενος ἢ περὶ τοῦ παρόντος· ἔχων τὴν καρδίαν του καθαρὰν καὶ τὴν κεφαλὴν ξένην τῶν ἐγκοσμίων μεριμνῶν, μακρὰν τῆς τύρβης τῶν πόλεων, ἐπέτα ὑπερᾶνω τῆς γῆς καὶ ὡς ἀπὸ νεφῶν ἔβλεπε τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους, ἀγνωσῶν ἐὰν ὑπῆρχε δυστυχία· ἦτον εὐτυχής.

Ἐν ἔτος εἶχεν ἤδη παρέλθει, ἐν ἔτος πλήρες εὐδαιμονίας, ὅτε ἑσπέραν τινὰ ὁ Ἰωάννης-Πέτρος ἐγκαταλείπων τὴν λέμβου του, ἐπορεύθη εἰς τὴν πόλιν· τῷ ἐπῆλθε κατὰ νοῦν ἡ ἑνοικία νὰ περιδιαβάσῃ ἐν αὐτῇ καὶ νὰ ἐπισκερθῇ παλαιούς τινας γνωρίζουσι τῆς οικογενείας του, οὓς εἶχεν νὰ ἴδῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς του. Εἶχεν ἤδη ἀπομακρυνθεῖ τῶν προκυμαίων καὶ εἰσέλθει εἰς τὴν πόλιν, ὅτε δὲ χημα διερχόμενον τὸν ἠνάγκασε νὰ σταματήσῃ· ὁ

Ἰωάννης-Πέτρος εἰκκίως φέρων τὸ βλέμμα παρετήρησεν ἐντὸς τοῦ ὄχηματός δύο νέους, οἱ τινες πλουσίως ἐνδεδυμένοι ἤλαυνον μόνου αὐτὸ τὸ ὑπερήφανον βλέμμα τοῦ ἐνὸς νέου διὰ μέσου τῶν διόπτρων συνήντησε τυχαίως τὸ τοῦ Ἰωάννου-Πέτρου, ἀλλ' ἐν τῷ ἄμα ἀπεσύρθη· ὁ ἀγαθὸς ἄλιεὺς τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠλεκτρίσθη· τὸ βλέμμα τοῦτο τῷ ἦτο γνωστὸν, γνωστότατον· ἀνεμνήσθη ἐπὶ στιγμὴν δὲν ἠπατήθη· ὁ νέος ἐκεῖνος ἦτον ὁ Καλλίας, ὁ ἐταῖρος αὐτοῦ κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν, ἦτον ὁ παῖς, ὅστις κατέχει τὴν ἀντικρὺ τοῦ οἴκισκου των οἰκίαν καὶ μεθ' οὗ, ἀνεμνήσθη, ποσάκις ἔτρεχεν ὁμοῦ καὶ συνέπαιζεν· καὶ ἔμως τώρα ἐπροσποιεῖται ὅτι δὲν τὸν ἐγνώρισεν. Τὸ ὄχημα διῆλθε καὶ ὁ Ἰωάννης-Πέτρος ἐξήκολούθησε τὴν πορείαν του, διῆλθεν ἀρκετὸ μέρος τῆς πύλων καὶ ἠτοιμάζετο ἤδη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν λέμβου του, ὅτε ἀσυνήθως, θόρυβος ἀμαξῶν καὶ ἀνθρώπων συρρέοντων εἰς τι οἰκοδόμημα προσεῖλκυσε τὸ ἄμμα του· ὁ Ἰωάννης ἐπλησίασε· ἀπέτεινε τὸν λόγον πρὸς παιδίον τι ἐκεῖ ἰστάμενον καὶ ἠρώτησεν οὗτο τι συμβαίνει, ἀλλὰ τοῦτο ἐστράφη πρὸς αὐτὸν μειδιῶν καὶ ἀνακαγγάσασαν ἀπεμακρύνθη, νομίσαν ὅτι ὁ ἀγαθὸς νεανίας τὸν ἐχλεύαζε διὰ τῆς ἐρωτήσεώς του· ὁ Ἰωάννης μὴ δυνάμενος νὰ ἐνοήσῃ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ παιδὸς, ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἄνω, ὡς ἐὰν ἠρώτα διὰ τοῦτο τὸν οὐρανόν· τὸ βλέμμα του τότε αἴφνης συνήντησε τὴν ἐπὶ τῆς θύρας ἐπιγραφὴν προσεπάθησε καὶ ἐδυνήθη νὰ ἀναγνώσῃ τὴν λέξιν *θέατρον*· εἶχεν ἀκούσει κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν, παρὰ τοῦ Καλλίου, ἂν ἐνθυμεῖτο καλῶς, περὶ θεάτρων, ἀλλ' οὐδέποτε εἶχε διέλθει τὴν φλιάν τοιοῦτου τινός· ἡ περίστασις τῷ ἐβῆν πρόσφορος, ὅπως εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειαν του καὶ ἀνεμνήσθη μετὰ τοῦ πλήθους προσῆλθε μιμούμενος τοὺς ἄλλους εἰς τὴν θυρίδα, δι' ἣς ἐδίδοντο τὰ εἰσιτήρια, καὶ ἐζήτησεν ἐν, ἔπερ καὶ τῷ ἐδόθη.

— Πόσον; ἠρώτησεν ὁ ἀγαθὸς ἄλιεὺς.

— Δύο δραχμάς, καλέ μου ἄνθρωπε, ἀπήντησεν ἐκ τῶν ἐντὸς φωνή τις ἀνθρώπου ἀμφιβάλλοντος ἂν ἡ ἐρώτησις τῷ ἀποτείνεται σπουδαίως ἢ σκεπτικῶς.

— Δύο δραχμάς! ἀνεφώνησεν ὁ Ἰωάννης, ἀλλὰ δὲν ἔχω ἢ ἡμίσειαν καὶ μόνην!

«Ο ἄνθρωπος, ὁ πωλῶν τὰ εἰσιτήρια ἐγάλασε χλευστικῶς, ἐμυρμίρισε λέξεις τινὰς καὶ, τείνας τὴν χεῖρα, ἔλαβεν ὀπίσω τὸ εἰσιτήριον· ὁ Ἰωάννης πορφυροῦς ἐκ τῆς ἐντροπῆς ἔστρεψε πρὸς τὰ ὀπίσω, ἵνα ἴδῃ ἐὰν ὑπῆρχον θεαταὶ τοῦ συμβάματος· παρετήρησε, καὶ ὁ ἐν τῷ στήθει του θόρυβος ἔπαυσεν· εὐτυχῶς οὐδεὶς ὑπῆρχε πλησίον του· ἀρκετὰ μόνον βήματα μακρὰν αὐτοῦ ἴσταντο ἐξ ἑπτὰ νέσι περιμένοντες, ὅπως διέλθῃ ὁ πενιχρὸς οὗτος ψακρᾶς, ὁ ἄνθρωπος οὗτος τοῦ ὄχλου, ἵνα μὴ διὰ τῆς προστρέξεως μολυνθῶσι, καὶ εἶτα νὰ πλησιάζωσιν. «Ο Ἰωάννης Πέτρος παρετήρησεν αὐτοὺς καὶ ὡς ἐὰν ἠγνόησε διατὶ ἴσταντο μακρὰν τοῦ ἐρρίγησεν, ὠρμησε διὰ μέσου αὐτῶν καὶ ἤρξατο τρέχων ἀπνευστί πρὸς τὰς προκυμαίας· ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἦτο πλησίον τῆς λέμβου του· πνευστιῶν ἐρρίφη εἰς αὐτὴν καὶ ἀπερῶρημένος ἐκ τοῦ ψυχικοῦ καμάτου ἔμεινε ῥεμβάζων ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης· ψυχρὸς ἄνεμος ἠνάγκαζε τοὺς περὶ αὐτὸν λεμβούχους νὰ περιτυλίσσωνται εἰς τοὺς μανδύας των· ὁ Ἰωάννης δὲ μὴ ἀσκεπῆς ἔμεινε ῥιγῶν, ἐνῶ κρουνοὶ θερμοῦ ἰδρωτός ἐρρέον ἀπὸ τοὺς κροτάφους του. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ Ἰωάννης-Πέτρος δὲν ἦτον ὁ γνωστὸς ἡμῶν ἄλιεὺς, ὁ χαρίζεις νεανίας, ὁ με ἄσμακα ἀεῖποτε ἐπιστρέφων τὴν ἑσπέραν ἐκ τῆς ἐργασίας του. Τὴν χαρὰν ἀντικατέστησε παρ' αὐτῷ ἡ λύπη, τὸ ἄσμα ὁ λυγμὸς, τὸ ἀμέριμνον ἢ σκέψις· ἡ σκέψις τοῦ διατὶ νὰ εὐρεθῇ πτωχός, διατὶ νὰ μὴ δύνηται καὶ αὐτὸς ὡς ὁ Καλλίας νὰ ἔχῃ ἄμαξαν, νὰ ἔχῃ δύο δραχμάς καθ' ἑσπέραν, ὅπως φοιτᾷ εἰς τὸ θέατρον; Ἐπώδυνος σκέψις κατατήκουσα φοβερῶς αὐτόν! «Ο ἐργατικὸς ἄλιεὺς κατέστη ὀκνηρὸς, ὁ ἀφρονεὺς νεανίας σκεπτικὸς· ἔρριπτε τὰ δίκτυά του, ἀλλὰ λησμονῶν αὐτὰ, εἰς ἑτέρους λογισμοὺς ἐμβεβουσιμένος, ὅτε τὰ ἀνεύρε, τὰ εὕρισκεν ἐσχιμέννα καὶ ἄνευ ἰχθύων. Καὶ οὕτω πρὸς ταῖς ἀπαισίας αὐτοῦ σκέψαι προσετίθετο καὶ ἡ ἔλλειψις ἄγρας, ἄνευ τῆς ὁποίας ἐπέστρεψε πολλακίς πρὸς τὸ ὄρημα τῆριον αὐτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ἡμέραν καθ' ἡμέραν κατετήκετο· ἡ μορφὴ του ἤδη μετεβλήθη, τὸ ῥόδιον

καὶ ἀκμάζον πρόσωπόν του ἐγένετο ὠχρὸν καὶ ἤρξατο ἡ ὀδύνη ἀπαισίας νὰ διβρώσῃ τὰ στήθει του!

Παρήλθεν ἤδη μὴν. «Ο Μάρτιος ἦτο περὶ τὰς ἄρχας του καὶ ἡ ἀνιξίς εἶχεν ἀρχίσει νὰ δωρῇ τοῖς θνητοῖς τὰ δῶρα αὐτῆς.

Ἦτον ἑσπέρα· ὁ Φοῖβος μεγαλοπρεπῶς ἐρρίπτε τὰς τελευταίας αὐτοῦ ἀκτίνας, δύνων εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ῥοδοτέφων τὰ περίξ νῆφα, ἅτινα χαρμουσίως ἀνηνακλῶντο ἐπὶ τῆς γαληνιαίας ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης· ἦτο στιγμὴ κινούσα τὸν θαυμασμὸν καὶ ἐπιχέουσα τὴν γαλήνην ἐπὶ τῆς καρδίας.

«Ο Ἰωάννης-Πέτρος βεβαρυμένος ἐκ τοῦ καμάτου τῆς ἡμέρας, ἔκειτο ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ προκράου σανιδώματος τῆς λέμβου του, ὡς συνήθως εἰς μυρίους λογισμοὺς βεβουσιμένος· τῷ ἐφαίνετο ὅτι διέβαινε πρὸ τῶν ὀμμάτων του ὁ παιδικὸς του ἐταῖρος, ὁ Καλλίας, καὶ τὸν προσεκαλεῖ παρ' αὐτῷ ἐπὶ τοῦ ὄχηματός του, ὅτι τῷ ἐδώρει θαλάσσια χρυσῶ καὶ τὸν ἔφερε μεθ' ἐαυτοῦ εἰς τὸ θέατρον· αἴφνης αἱ χιμαίρικαι σκέψεις του διελύοντο καὶ εὕρισκετο ἐν τῇ πραγματικότητι· ἡ γαλήνη τότε τῆς θαλάσσης καὶ τὸ ἤρημον τῆς ἑσπέρας διέχυνον ἐν ἐαυτῷ ἀνέκφραστον τι αἰσθημα· σιρέφων δὲ τότε πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ ὄργιλα βλέμματά του, ἠρώτα τὸν πανάγαθον διατὶ τὸν ἔπλασε πτωχόν· διατὶ νὰ μὴ δύνηται καὶ αὐτὸς νὰ χαρῇ τῶν ἡδονῶν τοῦ βίου, διατὶ νὰ τήκηται ὑπὸ τὸν ἥλιον καὶ τὸν καύσωνα τοῦ θέρους καὶ ὑπὸ τὸ ψῦχος τοῦ χειμῶνος, ὅπως κερδίσῃ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον του! Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐρώτησις του δὲν εὕρισκεν ἀπάντησιν καὶ ὁ ὀργασμὸς τοῦ στήθους του δὲν καθησυχάζετο, ἐνεδοίαζε περὶ τῆς υπάρξεως τοῦ Παντεδυνάμου καὶ κατηράτο τὸν οὐρανόν!

Ἐπὶ τοιαύτας μοιραίας σκέψεις διέκειτο τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ὁ Ἰωάννης. Ἦτον ἄπελπις, νεκρὸς, πτώμα! Αἴφνης ἐκ τοῦ ψυχικοῦ καμάτου αἱ νεκρωμένα χεῖρές του διέφυγον τῆς λέμβου καὶ ἐπατάγησαν ἐπὶ τοῦ ὕδατος. «Ο κρότος οὗτος τὸν ἀρῶπισεν. Ἐπανήλθεν εἰς τὴν ζωὴν· ἠγέρθη ἐν τῷ ἄμα καὶ πρὶν ἢ σκερθῇ ἔθεσε τὸν ἕνα πόδα ἐκτὸς τῆς λέμβου καὶ ἠτοιμάζετο νὰ ἐγκαταλείψῃ διὰ παντός τὰ ἐπίγεια, ὅτε χεῖρ τις τὸν ἐκράτησε, τὸν

ἔστυρεν ἐκτὸς τῆς λέμβου καὶ τῷ εἶπεν :

— Ἰωάννη-Πέτρε, ἔλθε μετ' ἐμοῦ !

Ὁ Ἰωάννης ἐκτὸς ἐαυτοῦ ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἠτοίμαζεν νὰ ἐπιπέσῃ κατ' ἐκεῖνον, ὅστις τῷ ἐμποδίζε τὴν φυγὴν του ἐκ τῆς φυλακῆς ταύτης τοῦ βίου. Ἀλλὰ μάλις ἐστράφη καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος· εἶχεν ἀπέναντί του μεσήλικα τινὰ ἄνδρα καταμέλανα ἐνδεδυμένον μὲ σεβασμιον πρόσωπον καὶ μὲ μειδιῶντα χεῖλη.

— Ἰωάννη-Πέτρε ἐπανέλαθεν οὕτως, τί ἤθελες νὰ κάμῃς ; ἀσύνετα νέε, νομίζεις ὅτι δύνασαι ἀτιμωρητικῶς νὰ καταστρέψῃς τὴν ζωὴν, ἣν σοὶ ἐδώρησεν ὁ πλάστης καὶ δι' ἣν δὲν παύει προνοῶν ! Ἰωάννη, ἔλθε μετ' ἐμοῦ !

Καὶ ἔστυρεν αὐτὸν ἐπὶ τῶν προκυμαιῶν.

(ἔπαυται τὸ τέλος)

Γ. Κ. Υ.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ.

Γ'.

Τιμὰὶ τροφίμων κατὰ τὸν 17ον καὶ 18ον αἰῶνα.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, ὅποτε ἡ ὑπερτίμησις τῶν ὀψωνίων ἀνῆλθεν εἰς ἀνήκουστον πρότερον βαθμὸν, δὲν εἶναι ἴσως ἄσχετον καὶ ἄνευ ἐνδιαφέροντος τινος νὰ ὑπομνησώμεν τὰς τιμὰς, ἃς ἐπλήρυνον οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι διὰ τὰς διαφόρους αὐτῶν ἀγοράς, τιμὰς εὐτελεστάτας πράγματι ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε, ὁσάκις ἀκούομεν αὐτάς μετὰ πόθου ἀναφερομένας ὑπὸ τινος τῶν ἀπομάχων τοῦ βίου, νομίζομεν αὐτάς ἀπίστευτα ὀλιγὰς μυθολογήματα ὑπὸ τὸν ὀμιχλώδη πέπλον τοῦ παρελθόντος ὑποκρυπτόμενα.

Οὐχὶ δὲ ἐξ ἀπλῆς παραδόσεως μόνον θεσπαιόμεθα περὶ τῶν τιμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐγγράφων μνημείων καὶ ἐκ τῶν διαφόρων περιηγητῶν τῶν περὶ τῆς πατρίδος ἡμῶν Συύρνης γραφέντων, οἵτινες ἄπαντας μᾶλλον φωνῆ δημολογοῦσι τὴν εὐπορίαν τῆς πόλεως καὶ τὴν πληθύν καὶ τὸ εὖνον τῶν τροφῶν.

Καὶ κατὰ μὲν τοὺς χρόνους τοῦ Le Bruyn, 1) ὅστις ἐπεσκέψατο τὴν Συύρνην τῷ 1678, αἱ ἐξῆς τῶν τροφίμων τιμὰὶ ἦσαν ἐν χρήσει,

Μία ὀκά κρέατος βοείου ἐπωλεῖτο ἀντὶ παραδῶν	4
" " " ἀρνείου ἢ προβατείου "	5
" " οἴνου "	2 1/2
" Ἐν ζεύγος περδίκων "	4 ἢ 5
" ὄρνιθιον "	4

Ἀλλὰ καὶ κατόπιν μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ μεγάλου σεισμοῦ τοῦ 1688 καταστροφὴν τῆς πόλεως καὶ τὴν ἀνάκτησιν αὐτῆς ἢ αὐτῆ εὐθηνία ἐπεκράτει· διότι ὁ καὶ τὰς τρεῖς ἡμέρας περιηγηθεὶς καὶ πολλὰ περὶ τῶν ἐπισημοτέρων αὐτῶν πόλεων διαλαβὼν Le-Motraye, 2) εὕριστόμενος τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1699 ἐν Συύρνην θαυμάζων τὸ εὐμαρές τοῦ αὐτοῦ· τίς ἐκεῖ λέγει : «Τὸ εὐσιτεῖν (la bonne chère) εἶναι ἐκ τῶν εὐχερεστῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἐνθα ὁ ἄρτος, τὸ κρέας, οἱ ἰχθῆς, ὁ οἶνος, οἱ θπῶραι καὶ πάντα ἐν γένει τὰ τροφίμα εἰσὶν ἐξαιρέτα καὶ πωλοῦνται ἀντὶ εὐτελεστάτης τιμῆς». Τότε δὲ ὁ οἶνος, (διότι τοῦτο μόνον τὸν τιμὴν ὀνομαστὶ ἀναφέρει ὁ περιηγητῆς) ἐτιμᾶτο ἀντὶ ἐξ ἄσπρων, ἄπερ, ὡς γνωστὸν ποιοῦσι πράξας δύο.

Ὅτι δὲ αἱ τιμὰὶ αὐτὰ διτηρηθήσαν ἐκτὸς μικρῶν τιμῶν ἐπὶ τὸ μείζον ἀλλοιώσεως μέχρι τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος καὶ ἐξ ἀκοῆς γινώσκωμεν καὶ ψηλαφητικῶς ἀποδεικνύεται ἕκ τινος χειρογράφου, εὕριστόμενου ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς καθ' ἡμᾶς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, ἐν ᾗ ὑπάρχει γεγραμμένος ὁ πίναξ 3) τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων ἀντιγραφῶς τινὸς καὶ γραμματικῆς τοῦ Πατριάρχου τῆς Ἀλεξανδρείας Κυπριανοῦ. Ἐ τοῦ πίνακος δὲ τούτου ἀρχομένου ἀπὸ τοῦ

1) Voyages au Levant. Τόμ. Α'. σελ. 85 ἐκδ. τοῦ 1725

2) Voyages en Europe, Asie et Afrique. Τόμ. Α'. σελ. 185 ἐκδ. 1727.

3) Ὁ πίναξ οὗτος ἐν τῷ «Καταλόγῳ τῶν χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης» ὑπὸ τοῦ ἐπιμελητοῦ Α. Παναδοπούλου ἀναφέρεται ὑπὸ τὴν φράσιν «βιογραφικὰ τινὰ σημειώσεις τοῦ ἀντιγραφῶς». Γ. Ο.

1776 καὶ λήγοντος τῷ 1788 τὰς ἐπομένους σταχυολογοῦμεν τιμὰς συμπληρούσας τὰς ἀνωτέρω,

Μία ὀκά χαβιάρι ἐτιμᾶτο παράδων	40
" " παξιμάδι "	7
" " λακέρδα "	6
" " χαλβᾶ "	14
" " κρέατος χοιρινοῦ "	12
" " βακῆς ἐτιμ. "	15
" " τυροῦ "	10
25 ὠὰ "	2

Ἀλλὰ δεόν νὰ ὑπομνησώμεν εἰς τὸν θαυμάζοντα ἴσως ἀναγνώστην διὰ καθ' οὗς χρόνους τὰ ἐξόδα ἦσαν ἐλάχιστα ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οἱ τότε ἐπλήρυνον πρὸς ἀγοράν τῶν διαφόρων ἐπιτηδεῶν ὀλιγωτέρους παραδὰς ἢ ὅσα ἡμεῖς τώρα γρόσια, καὶ τὰ ἀπολαύματα ἀφ' ἐτέρου ἦσαν ἐπίσης ἐλάχιστα. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ πίνακος πρόχειρον παρῆδειγμα φέρομεν τὸ τοῦ γραμματικῆς αὐτοῦ, ὅστις ἐλάμβανε κατὰ μῆνα μισθὸν τὰ μὲν πρῶτα ἔτη πέντε ἢ ἐξ γρόσια, τὰ δὲ τελευταῖα, ὅποτε δὴ καὶ μεθ' ὑπερφανείας ποιεῖται μείναι αὐτῶν, δέκα.

Πέρας δὲ δίδοντας εἰς τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις, ἀνάγκη τὰ σημεῖώσωμεν ὅτι τὴν μεγίστην ταύτην διαφορὰν τῶν νῦν πρὸς τὰς τοῦ παρελθόντος τιμὰς εἰς τρία διυάμεθα τὸ καθ' ἡμᾶς ν' ἀποδώσωμεν αἰτίας, ὡν α'. ἡ αὔξησις τῆς ἀξίας ἐκάστου πράγματος, β'. ὁ τούναντιον ἐξευτελισμὸς τῶν νομισμάτων· διότι οἱ κατὰ καιρὸς Σουλτάνοι ὑπὸ ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν δυσχερειῶν πιεζόμενοι, κατέφευγον εἰς τὸ ὀλέθριον, πλὴν κοινότατον ἄλλοτε καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ, μέσον τοῦ σμικρύνειν τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῶν χρημάτων, διατηρουμένου πάντοτε τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος· οὕτω δὲ ἐνῶ ἡ ἀξία τοῦ γροσίου κατ' ἀρχὰς ἦτε 5 πράγμα, ἀπὸ τοῦ 1780 ἐξέπεσεν εἰς 2 καὶ 25 ἑκατοστά, ὕστερον δὲ μέχρι τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου εἰς 23 μόνον ἑκατοστά 1) καὶ ταῦν εἰς 14 περίπου καὶ γ'. ἡ ἐκδοσις τοῦ χαρτονομίσματος, τὸ ὁποῖον τὸ πρῶτον ἀναφαίνεται

1) Tableau Historique de Turquie σελ. 54.

ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους μετὰ τὴν ἀνάβρῃσιν τοῦ Ἀποῦλ Μετζήτ, συνεπεία τοῦ καταστροφικοῦ πρὸς τὴν Ῥωσίαν πολέμου τοῦ 1829.

Σ. Ι. ΙΙ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ

Ἐκ στατιστικῆς τινος ἀγγλιστῆ ἀρτίως δημοσιευθείσης τὰς ἐξῆς περὶ Λονδίνου περιέρχους ἀποσπῶμεν εἰδήσεις.

Τὸ Λονδίον καλύπτεται ἤδη ἐπιφάνειαν 700 τετραγωνικῶν μιλίων· ἀριθμῆ δὲ πλείονας τῶν 4 ἑκατομμυρίων κατοίκους, ἐν οἷς περιλαμβάνονται 100 000 ξένων πανταχόθεν τῆς ὑψηλῆς. Ἡ αὐτὴ στατιστικὴ προστίθεισιν ὅτι τὸ Λονδίον περιέχει πλείονας καθολικοὺς καὶ τῆς Ῥώμης αὐτῆς, πλείονας Ἰουδαίους ἢ ἡ Παλαιστίνη, πλείονας Ἰρλανδοὺς ἢ τὸ Δουβλίον, πλείονας Σκώττους ἢ τὸ Ἐδιμβούργον κτλ. Ἐν Λονδίῳ ἀνὰ πᾶν πέμπτον λεπτόν ἀριθμοῦσι μίαν γέννησιν, καὶ ἀνὰ πᾶν ὄγδοον λεπτόν ἕνα θάνατον· οὕτως ὥστε ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως αὐξάνει καθ' ἐκάστην ἡμέραν κατὰ 123 ψυχὰς καὶ καθ' ἑκατον ἔτος κατὰ 45.000. Ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, οἵτινες ἀποτελοῦσι μᾶλλον 7,000 ἀγγλικῶν μιλίων, συμβαίνουσι κατὰ μέσον ὄρον 7 δυστυχήματα καθ' ἐκάστην. — Οἱ ἀστυνομικοὶ κατάλογοι ἀποδεικνύουσιν ὑπάρχοντας ἐν αὐτῷ 117 χιλ. κακούργων· συλλαμβάνονται δὲ κατ' ἔτος ἐπὶ μεθῆσει 38 χιλ. ἀνθρώπων.

Νέον ἱπποτικὸν τάγμα. Ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας ἔλαβεν ὡς γνωστὸν τὸν τίτλον αὐτοκρατορίας τῆς Ἰνδικῆς· πρὸς μνήμην δὲ τοῦ γεγονότος τούτου συνέστησε νέον ἱπποτικὸν τάγμα, οὗ μέλη γυναῖκες μόνον εἰσὶ. Ἀπονέμεται δὲ εἰς τὰς ἡγεμονίδας τοῦ βασιλικοῦ οἴκου, εἰς τὰς ἐπικρατεῖς γυναῖκας τῶν Ἰνδιῶν, εἰς ἀγγλίδας χήρας ἢ συγγενεῖς τῶν ἀν-

τιβασιλέων ἢ διοικητῶν τῆς Ἰνδικῆς. Μεγάλη ταξίαρχος αὐτοῦ εἶναι αὐτὴ ἡ βασίλισσα. Τὸ παράσημον δὲ εἶναι κόσμημα παριστῶν τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν λέξεων Victoria, regina, imperatrix, ἐντὸς κύκλου γεγραμμένα· ἀποτελεῖται δὲ ἐξ ἀδαμάντων, κυανῶν καὶ μαργαριτῶν καὶ προσδέεται εἰς τὸν ὦμον διὰ κυανῆς κυματώδους ταινίας κεντητῆς διὰ λευκῶν.

Τὸ τάγμα τοῦτο, προσωρισμένον ἀποκλειστικῶς διὰ τὸ ὠραῖον φύλον, δὲν εἶναι πρωτοφανές τι γεγονός ἐν τῇ ἱστορίᾳ· διότι πολλῶ πρότερον γαλλίς τις ἀνασσα, Ἄννα ἡ Βρεταννῆ, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου αὐτῆς Καρόλου τοῦ Η΄ συνέστησε τὸ τάγμα τοῦ Σχοινοδέσμου, εἰς ἀνάμνησιν τῶν σχοινίων, δι' ὧν ἐδέθη ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς πρὶν ἢ σταυρωθῆ. Ἡ Ἰσπανία ἔσχε τὸ παράσημον τῶν Κυριῶν τῆς Ἐπωμίδος, ἡ Αὐστρία τὸ τῶν Κυριῶν δουλωντῆς ἀρετῆς, συστηθὲν ὑπὸ τῆς Ἐλεσιώρας χήρας τοῦ αυτοκράτορος Φερδινάνδου τοῦ Γ΄, ἵνα τιμῆσθαι τὰς ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ σωφροσύνῃ διακρινόμενας κυρίας τῆς αὐτῆς.

Χάριν δὲ περιεργείας σημειῶ, τοῦ λόγου ὄντος περὶ ταγμάτων, ὅτι κατάλογός τις, ὃν ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν, ἀριθμῆι διακόσια ἐβδομήκοντα ὀκτὼ διάφορα ἱπποτικά ταγματα ὑπάρχοντα ἢ ὑπάρχοντα· τὰ πλεῖστα δὲ τούτων ἔχουσι περιεργώτατα ὀνόματα, ὧν τινὰ παρατίθημι ὡς χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ Βίωτος· τοιαῦτα ἦσαν τοῦ Περισκελίου ἐν Βενετίᾳ· τὸ τοῦ Ἄνθρακος ἐν Ἀγγλίᾳ· τὸ τῆς Κόγχης ἐν Ὀλλανδίᾳ· τὸ τοῦ Ἐρωτικού στέμματος ἐν Σκωτίᾳ· τὸ τῆς Ἀνέμης ἐν Ἰσπανίᾳ· τὸ τῆς Μηχανῆς ἐν Νορμανδίᾳ· τὸ τῆς Νεκροκεφαλῆς ἐν Βυρτεμβέργῃ· τὸ τῆς Σιππῆς ἐν Παλαιστίνῃ· τὸ τοῦ Ἀκανθοχοίρου ἐν Γαλλίᾳ κτλ. κτλ.

Διακόσια ἐβδομήκοντα ὀκτὼ ἱπποτικά ταγματα! τὰ πλεῖστα ἰδρυθέντα πρὸς κορεσμόν ματαίων φιλαυτιῶν. Καὶ σκόπτουσιν ἔπειτα οἱ Εὐρωπαῖοι τοὺς Βυζαντινοὺς διὰ τὰ πολλὰ ἀξιώματα τῆς αὐτῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Σ. Ι. Π.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Σάν τὸ ἀηδόνι σ' τὸ κλουβί ποῦ 'ναί φυλακισμένο, ποῦ με καὺμὸ τὸ δύστυχο θυμάται τὴ φωλιά του καὶ τραγουδάει θλιβερὰ τραγοῦδι πικραμένο, ἔτος' εἶναι καὶ ὁ ποιητῆς ἐδῶ στὸ κόσμον κάτου'.

Ποθεῖ, ποθεῖ τὸν οὐρανὸν, τὴν πρώτη του πατρίδα, θέλει ν' ἀώσει τὴ σκλαβιά, θέλει τὴ γῆ ν' ἀφήσῃ καὶ νὰ πετάξῃ ἀψηλά, νὰ γίνῃ μιὰ ἀχτίδα κι' αὐτὸ ποῦ λέγεται ζωῆ, γιὰ αὐτὸν θέλει νὰ σβύσῃ.

Πόσαις φοραῖς δὲν ἤκλαψε ὁ δύστυχος μὲ νόνο! πόσαις φοραῖς τὴ λύρα του δὲν ἤκουσας μὲ δάκρυα! σάν ἤδλεπε τὸ θάνατον, τὴ φτώχεια καὶ τὸ φθόνον νὰ βασιλεύουσι ἐπὶ τὴ γῆ ἀπ' ἄκρια ὡς ἄκρια.

Σάν ἤβλεπε τὸν ἄνθρωπον μέσ' τὴν ἀνεμοζάλη νὰ φέρεται σάν ἄχρουν, νὰ χάνεται, νὰ σβύνη, καὶ ἄλλοι νὰ γελοῦν ἐδῶ κι' ἐκεῖ νὰ κλαίνε ἄλλοι, σάν ἤβλεπε τὴν ἀδικίαν νὰ κυβερνᾷ, νὰ κρῖνη.

Ἄ! τότε τὸ Βεζούβιο θανατώνταν ἐπὶ τὴν καρδιά του· ἔχει φωτιά ὁ ποιητῆς σὰ στήθια ἀναμένη, φωτιά, ποῦ τρώγ' ἀκοίμητη μέσθαι τὰ σωθικά του, μὰ ποῦ τὸν κόσμον βοηθᾷ, παρηγορᾷ, ζεσταίνει.

Προχθὲς τὸν εἶδα ὄρανον μὲ πῶθον νὰ βασιλεύῃ καὶ λημοσύνη νὰ ζητᾷ γιὰ δαῦτον δακρυσαμένον, εἶδα στὸ χέρι μιᾶς φτωχιάς τὸν ἄρτον του νὰ βάζῃ κι' αὐτὸς νὰ μὲνῃ νηστικός, νὰ μὲνῃ πεινασμένος.

Κι' ὅμως ὁ κόσμος σπάρει τὸν τρυφερὰ καρδιά του καὶ τοῦ ὀνειρεῖ σάν τὸ Χριστὸ ἀντὶ μίαν φαρμάκι, ἀντὶ χάριν τὸν πότισε ποτῆρι τοῦ θανάτου καὶ σάν μυρμηγκί ἤρριξε στοῦ βίου τὸ ρυάκι.

Ἠγάπησε, ἠγάπησε ὁ δόλιος μὲ μανία, ἠγάπησε, ὡς ν' ἀγαπᾷ ὁ ποιητῆς γνωρίζει, ἠγάπησε, ὡς τὸ Χριστὸ ἠγάπα ἡ Μαρία, ἠγάπησε, σάν τὸ τυρλὸ τ' ἀστὲρι ποῦ φωτίζει.

Καὶ ὅμως τὸν ἀπάτησε ἡ Εὐχὴ μ' ἀσπλαχνία, σβύσθη' ἡ μέρα γιὰ ταυτὸν καὶ ἤλθε τὸ σκοτάδι, τοῦ πῆρε ὅλη τὴ χάριν καὶ τοῦ ὄσαν' ἀγωνία, τὸν ἤρριξε ἀπ' τὴν Ἔδεμ στὸ ωφερόν τὸν Ἄδην.

Εἶχε καὶ φίλοι... ἤλιπιε ὁ δόλιος ἐπὶ φίλια, ἠγάπησε κι' αὐτὸς πολὺ-ἤπιστευσε τὰ χεῖλη, δὲν ἤξερε πῶς δὲ μιὰ πιά τὴν ἄκαρδία, πῶς εἶν' οἱ φίλοι τοῦ συρμοῦ καὶ τοῦ καπέλου φίλοι.

Τώρα κοιμᾶται ἡσυχος εἰς τὸ ψυχρὸ του μνήμα, γένηκε στάχτη, παύσανε πλέον τὰ δάκρυά του, τὸν μάρανε ἡ προδοσιὰ, τὸν σκότωσε τὸ κρῖμα, μ' ἄραγε σβύσθη' ἡ φωτιά ποῦ εἶχε ἐπὶ τὴν καρδιά του;

Σ. Σ.